VLAAMS CENTRUM VOOR GENEALOGIE EN HERALDIEK

STATEN VAN GOED van HANDZAME,
Rijksarchief Brugge, Brugse Vrije

Renate Bentein, 2002

inhoudstafel

I. Staten van goed van Vermoere Pieter, 28 september 1709 p 3
1. Transcriptie p 3
2. samenvatting P 11
3. besluit p 12

II. Staten van goed van Kimpinck Guilliamus, 1730 p 14
1. transcriptie p 14
2. samenvatting p 21
3. besluit p 22

III. Staten van goed van Ardaenekens Pieter, maart 1758 p 24
1. transcriptie p 24
2. samenvatting p 26
3. besluit p 26

IV. Staten van goed van Bracquez Joannes, januari 1774 p 28
1. transcriptie p 28
2. samenvatting p 33
3. besluit p 34

V. Vergelijking van alle staten van goed p 35

Bibliografie p 37

I. Staten van goed van Vermoere Pieter, 28 september 1709.

1. transcriptie:

Staet ende inventaris van alle de achterghelaeten goederen soo mueblen als inmeublen actien ende creditten, commeren ende lasten verbleik ende bevonden ten sterfhuyse naer de doot ende overlijden van Pieter Vermoere filius Jaecques verweckt bij Janne Kempinck. Vrijlaet ter lande vanden vrijen, overleden binnen de prochie van Handtsaeme onder Sarne Ambacht op den zes(d)en 9ber 1709, wiens siele godt ghenadich sij. Welcken staet doet maecken ende in gheschrifte stellen, Pieternelle de Sanghere filia Omaer als weduwe ende blijfunghe[1] ten voorseyden sterfhuyse, soo thaeren prouffytte over d'helft als in prouffyte van Pieter, oudt ontrent neghen jaeren ende Bernardus oudt ontrent vijf jaeren. Beeden kinderen van den overleden, in wettelycken huywelicke ghewonnen bij de blijfueghe[2] sijnde de voorseyde weese kinderen apparent bevooght met Cornelis Allemeers, woonende tot Sande 's overledens rechtswheir[3] over de vaderlicke syde ende Jan de Soppere tot Aerderijcke in huywelicke met 's blyfueghens suster over de moederlicke syde. Welcken staet men is presenteren aende voorseyde apparente vooghden in auditie van edele ende weirde heeren schepenen ende griffier van weesen vanden lande van den vrijen, als oppervooghden, dat omme de naer schreven goederen gesepareert ende ghedeelt te worden volgens de costumen[4] vanden selven lande. Ende is desen staet ghestelt in ponden schellingen grooten Vlaems courant volghens den teghenwoordighen cours schellingen tot seven stuyvers als volght.

Alvooren de blijfueghe [bij affirmatie] geeft alhier te kennen datter voor het aengaen van het huywelick met den overleden tusschen hun beyde geen huywelicksche voorwaerde en is ghemaeckt gheweest oversulcs, moet dit sterfhuys gereguleert worden achtervolgens de costumen vanden voorseyden Lande dienende 't selve al hier voor

memorie

Doende de blijfueghe oock te notteren dat den overleden onvoorsien was van eenichte ghestruicte leenen als oock dat sij ghedurende hun huywelick geene en hebben gheconquesteert[5] duerende 't selve oock voor

memorie

Gronden van erfven
commende vande syde vanden overleden bij successie van sijnen vader ende moeder de welcke moeten syde houcen besonders bij leefte ordinaire als volght

Alvooren competeert alhier ten desen sterfhuyse ontrent een ghemet lants sijnde het gherechte sesde part van d' helft van twaelf gemeten waervan den wederhelft competeert aende kinderen oft hoirs[6] van Joos de Vrome ende de andere vijf seste parten aen 's overledens broeders ende overdeelt in een hofstede onder landt busch ende meersch ghelegen in de prochie van Ichtegem verre suyt van de kercke presentelick ghebruickt bij Adriaen van Hoorne ende is suiver ende onbelast dus hier

//

[1] blijfunghe: de achterblijver, de weduwe
[2] ibid.
[3] rechtswheir: een volle neef
[4] de costumen: de gewoonten, het gebruik
[5] gheconquesteerd: de door een huwelijk aangewonnen goederen
[6] hoirs: de erfgenamen

Aengaende van de pachten den voorseyden Van Hoorne en was ten tyde van de prysie niet schuldich dien voor

memorie

Conquesten van
immueble goederen bij den overleden met de blijfueghe geduerende hun huywelick 't samen ghedaen als volght

Alvooren gheduerende hun huywelick ghecocht jegens Joos Lescrawaet filius Guill(aum)e ghebleven sijnde in schaden ende in baeten ten sterfhuyse van Pietronelle de Sangere, filia Marijn, sijn huysvrouwe, den nombre van twintich gemeten twee lijnen vyeren viftich roede onder synde de voorschreven XX aren II lynen LIIII roe(de)n suiver ende onbelast van alle lofrenten

memorie

Ende nopende de pachten 't selve is ghebruickt geweest bij desen sterfhuyse sulcx en can danaf geen baet gebrocht worden dient hier oock voor

memorie

de post de blyfueghe geeft te kennen dat sij … … van … sijden heeft vercocht vier ghemeten … lijnen acht roen consisterende in drije partijen sijnde dese vanden voorschreven 20:2:54 … … Jacob … voor de somme van … ponden grooten Vlaems courant welcke somme is verconfirmeert[7] in de … sterfhuys sulex datter maer in … blijfuen voor conquest 16:0:4 roen dus

XVI p X l VI gr

in somme van de baeten
want

Landt busch ende meersch met alsulcke deelen van huysinghe als daeroop staet ende medegaet ghelegen binnen de prochie van Hantsaeme ende ten deele in de prochie van Cokelaere sijnde deel van de hofstede, daer den overleden vayt gestorven is, in diversche parchelen breeder naer het vuyt wijsen van den cavel[8] ten desen sterfhuyse berustende nutsgaders[9] oock in conformiteyte van de letteren van erfvenisse gedaen al waer de partijen met canten ende aboutten breeder ghedeclareert staen ghepasseert voor Jo(ncke)r Jacques van Steenberghe ende Jo(ncke)r Guillaume de le Flye, schepenen 's lants van den vrijen in daeten derden octobre 1705 ond(erteeken)t J.F. Rotsaert als griffier van den nottarie ende geregistreert in 57: west folio 167 onderteekent J.F. Rotsaert alsvooren waeromme … wuyt corthede gherefereert wort dus niet min de selve

XX aren II lijnen IIII roen

Meuble baeten van catheylen[10] bij den blijfueghe over ghenomen ende aenveert bij prijsie ghedaen door Joannes Jacobus Serruus ende Pieter Cuylle volgens de selve acte danaf sijnde in daten 28en meye 1709 soo volght
In den woonhuyse
Aengaende het bedde met alle sijne toebehoorten daer blijfueghe op slaept 't selve en is niet ghepresen nemaer is ghelaeten aen de blijfueghe ten respecte zij heeft helpen contribueren in de begravinghe costen van de overledene dus hier voor

memorie

[7] verconfirmeert: bekrachtigt
[8] cavel: een door het noodlot aan iemand aangewezen stuk grond
[9] nutsgaders/ mitsgaders: samen met, ook
[10] cat(h)eyle: roerende goederen

Alvooren een hangsel tanghe, cuysscht blaespijpe, soutlae, oliecanne, ses stoelen, een banc ende tafelken. Prijs:

XIIII P X GR

Item twee isere potten, twee water seulen, eerde canne, suypken, botertubbe ende twee melkseulen. Prijs

I P gr

Item een seue strickiser, vijf tinne plateelen ende andere cleene menuteyten. Prijs 't saemen

I P IX S gr

Op de vaulte

Item een coffer, een tafelcarteel, een pack vlas. Prijs

I P I S gr

Voorts een wieghe, een achtendeel vijerntwintich pond swijnenvleesch ende slaepinghe van de kinderen.

XIX S VI gr

In de kelder ses teelen, een eerde pot room stande[11] ander melck stande ende cleen menuteyten. Prijs

XIIII S IIII gr

In de onderlat

Item een trogh halve tonne, spinnewiel, haspe ende menuteyten. Prijs

X S VI gr

Op de solder

Item een vleeschstande, twee bansten[12] vaut seue muelen cijnsel ende twee spint bouckwiet. Prijs

II P III S gr

Achter hove

Item een qua plough[13], sleep eeghde, cassen, bart[14], seysen[15], persen[16]. Prijs

I P XIIII S gr

Item twee corfven met levende bien. Prijs

I P X S gr

Item een eeghde ende slee met noch een eeghde. Prijs

XVIII S gr

Item eenen waghen met drye mesbardels ende dilt persen. Prijs

VII P II S gr

Beestiaelen

Item een grauw wercke peird met sijn arnassure[17]. Prijs

XX P X S gr

Item ander baeyde[18] peirt met de arnassure. Prijs

XX P gr

Item een roo blarde[19] melckcoe. Prijs

V P X S gr

Ander roo coe. Prijs

V P gr

[11] stande: ton of kuip
[12] banst: een kleine, ronde en van stro gevlochten korf
[13] een qua plough: een ploeg gebruikt om de kanten beter te kunnen ploegen
[14] een bart: een opzet stuk, om de zijkanten van een kar te verhogen
[15] seysen: een zeis, gebruikt om met de hand gras te maaien, hier meerdere zeizen
[16] persen: lange stokken
[17] arnassure: al het paardengerief
[18] baeyde: een donkerbruin paard met zwarte manen
[19] blarde: met witte vlekken

Ander swarte. Prijs

IIII P X S gr

Ander swarte blarde coe. Prijs

V P gr

Een swarte veerse. Prijs

IIII P gr

Een roo veerse. Prijs

III P X S gr

Item een Waluwe veerse. Prijs

III P gr

Een calf. Prijs

X S gr

Item een bargh[20] swijn. Prijs

I P XIII S IIII gr

Item twee jonghe swijnkens. Prijs

VIII S gr

Item een vumme busschen ende brom[21] 't saemen ontrent ses hondert a ses schellingen grooten ider hondert bedraegt

I P XVI S gr

Vruchten te velde

Item veertigh roen vlas land genomen vette, labeur ende saet, pacht ende oncosten van den jaere 1709 ten laste van de blijfinghe compt in prijs

XVIII S gr

Item twee lijnen viftich roen havere als voorts compt in prijs

II P V S gr

Item van westen d'hofstede vijf lijnen 't sestich roen cooren vette labeur ende saet alsvooren compt in prijs

VII P IIII S

Item twee lijnen vifthien roen wortels, vette, labeur ende saet alsvooren compt in prijs

II P XVIII S gr

Item een partye van drye ghemeten een lijne haver van suiden daer aen prijs alvooren

IX XIIII S gr

Item noch een ghemet 't neghentich roeden haver compt over labeur, vette in't landt ende saygraen. In prijs alsvooren de somme van

III P II S gr

Item noch twee lijnen viftich roeden haver op een ander stick van oosten 't voorgaende prijs alvooren

II P V S gr

Item twee lijnen viftich roen driesch[22] op een stick van oosten d' hofstede labeur ende saet. Prijs

I P X S gr

Item noch een gemet vijf en seventich roeden haver compt in prijs alsvooren

III P III S

Item een ghemet cooren, oost van de hofstede, ende noort over de straete, labeur, vette ende saet alsvooren prijs

III P XVI S gr

[20] een bargh swijn: een gecastreerd mannelijk varken
[21] brom: een plant, ook broem of brem genoemd
[22] driesch: braakland

Item drije gemeten een lijne viftich roeden cooren mitsg(ade)rs een lijne viftich roeden ’t erve is ’t saemen vijer ghemeten ende al … compt labeur, vette ende saet alsvooren in prijs

XV P IIII S gr

Item vijer gemeten bouckwietlant ghelabeurt met twee veuren[23] ende acht voers vette daerop ghevoert compt in prijs

VIII P XIII S IIII gr

Item over alle de vette in den mes put met wat smoor hoop ter selver hofstede bevonden twee en viftich voers a drije schellinghen vijer groote. Ider voer bedraeght ter somme van

VIII P XIII S IIII gr

Item over den groenen hout prijs bevonden op alle de ghebruickte landen van desen sterfhuyse ’t saemen tot een nombre van derthien duyst drije hondert fagooten[24] a seven schellingen grooten van ider hondert bedraegt

XLVI P XI S gr

Item over de taillie[25] bevonden in een bussel … groot twee lijnen sijnde oude van vijer jaeren tot ses hondert fagooten in advenante[26] als vooren bedraeght

II P II S gr

Item over de taillie van houtte in noch een ander busselken groot twee lijnen ende van thien jaeren aldaer bevonden een duyst ses hondert fagooten a seven schellin(gen) grooten Ider hondert alsvooren bedraegt ter somme van

V P XII S gr

voorst de blijfueghe geeft te kennen dat ter noch is dertich ellen linwaet ’t welcke vuyt de voorschrevene prijsie ghebleven is a seven stuyvers d’ elle bedraeght

I P XV S gr

Voorts de blijfuenghe geeft noch te kennen datter ten tijde van de prijsie geene contante penninghen en waerden oversulce en dan darof geen baete gebrocht whorden

Memorie

Als oock datter geene in schulden ofte schulden van baeten alsdan oock enwaeren dient oock voor

Memorie

Ten somme van baeten …
II^{c} XXIII P II S X gr

Schulden van schaeden ende lasten van desen sterfhuyse als volght

Alvooren was men ten tijde van de prijsie schuldich aen den ontvanger der prochie van Cockelaere van den jaer 1706 volgens het billiet van Fonteyne in daeten 19en Xbre 1709 de somme van zes ponden 12 schellingen vijer grooten welcke somme is voldaen per quitantie[27] van de Xden 9ber 1710 ond(erteeken)t F. de Fonteyne hier niet min de selve somme voor last

VI P XII S III gr

Item desen sterfhuyse was oock schuldich aen Jacob Ampe ontfanger van de splete van ’t vrije in Handtsaeme, vanden jaere 1706 tot thien ponden vifthien schell(in)g(he)n acht grooten ende over ’t jaer 1707 over twintich aren een lijne 46 roen a veertich schellinghen grooten vuitten gemete bedraeght veerthien ponden ses grooten; thien grooten voorts onder ’t jaer 1709 tot acht schellingen grootenvuitten ghemete bedraeght acht ponden drije schellingen elf gr(ooten) dan alsoo daerop ghevalideert is over over quitgeschelt van den selve jaere 1709

[23] veure: voore: een door de ploeg gemaakte uitdieping van de grond
[24] een fagoot: een bundel hout met een wis gebonden
[25] tailie: kleine takjes en twijgen
[26] advenant: naar verhouding, evenredig
[27] quitantie: verklaring dat aan iemand een bepaalde schuld is betaald, ook het geschreven stuk

tot vijer pont twaelf schellingen twee grooten blift daervan maer al hier te bringen 3:11:9 gr(ooten) sulcx dat alhier voor last wort ghebracht over de voorseyde drye jaeren die nu sijn voldaen de somme van

XXVIII P XIIII S III gr

Item men was oock schuldich aan Martinus Serruus, ontf(ang)er der prochie van Hantsaeme van de prochie costen over reste van den jaere 1706 1:10:10 grooten ende over 't jaer 1707 op twintich aren een lijne 46 roen tot 2:11:6 groote mitsg(ad)ers over 't jaer 1708 de somme van 5: 14:2 grooten alles volghens zijn billiet ende quitantie bedraeght 't saemen tgonne[28] alhier vuyt ghetrocken wort voor last

IX P VI S VI gr

Item men was oock schuldich aen Julianus Tavernier, ontfangere van Cockelaere over reste van 21 aren twee lijnen oncosten van den jaere 1707 de somme van 7:6:0 grooten ende over de oncosten van den jaere 1708 op het bovenschreven gebruick a sesthien schellingen grooten vuilten gemete bedraeght ter somme van 17:6:8 grooten maeckende 't samen 24:12:8 gr(ooten) volgen het billiet van den selven Tavernier in daeten 20en febr(uarij) 1710 dus hier de selve

XXIIII P XII S VIII gr

Item men was oock noch schuldich aen den selven als ontfangere van de restanten der voorseyde prochie over restant van de jaeren 1699 ende 1700 volgens zijn billiet van daeten sesden februarij 1712 dat over reste van de oncosten de somme van

XXIII P I S gr

Item desen sterfhuyse was oock schuldich aen Sebastiaen Meier over de lantpachten van een negenste part in de hofstede daer den overleden Nuyt ghestorven is tot en(de) met laefnisse 1707 volgens sijn billiet twee pont sesthien schellingen blaefnisse 1708 tot twee ponden grooten af d' helft quit schelt blijft een pont gr(ooten) dies 't samen drije ponden sesthien schellingen vijer groote de welcke zijn voldaen bij afrekeninghe van daten 17en januarij 1712 ende alhier niet min voor last dus

III P VI S IIII gr

Item men was oock schuldich aan Ambrosius Lieven over lantpachten tot ende met Baefmisse[29] 1707, de somme van een pont acht schellingen acht groote ende over 't jaer 1708 tot een pont groote is 't saemen twee ponden acht schellingen acht groote welcke somme alhier is voldaen bij afrekeninghe in daten 9en februarij 1712 ende niet min 't selve alhier gebracht last alsvooren dus

II P VIII S VIII gr

Item men was oock schuldich aen m(en)heir François Vanderhaeghen over lantspachten van acht ghemeten 92 roen a twee ponden een schellinck ses grooten 't haers den hoop dat over eeste van 't jaer 1705 't jaer 1706, 1707 ende 1708 't samen 5:15:1 groote daerop afghetrocken over de quitschelden volgens de rekeninghe van den 18en april 1708 de somme van een pont viftien schellingen elf grooten blift 3:19:5 groote die nu zijn voldaen aen Nihullyn dies niet min alhier de selve

III P XX S gr

Item men is schuldich aen Sebastiaen Strubbe een croyserende obli(gati)e van 63 ponden grooten Vlaems capitaels opghenomen ten intreste van den penninck XVIen op den 3en oktober 1705 volghens het billiet in daten 5en februarij 1712 dan hier de selve

LXIII P gr

[28] tgonne : het gene
[29] Baefmisse: St – Baafsdag: de dag waarop meestal de pachten betaald werden

Item over de intresten van de selve obligatie ’t sijdert den 3n oktober 1705 tot den dagh van de prijsie[30] dat is den 28 meye 1709 is drije jaeren en half bedraeght a drije ponden achthien schellingen neghen grooten ’t jaers ter somme van

XIII P XV D VII gr

Item desen sterfhuyse was oock schuldich aen Marijn Goddeeris in sijn hoirs eene capitaele somme van sesthien ponden grooten Vlaems opghenomen ten intreste van den penninck XVIn op den 19en augst 1707 des hier over het capitael de voorseyde somme van

XVI P gr

Item over de intresten verschenen 19en ougst 1708 tot 28 meye is een jaer ende neghen maenden bedraeght

I P XV S gr

Item desen sterfhuyse is oock schuldich aen Lambrecht Jonckheer over eene croyserende obligatie van veerthien ponden grooten Vlaems wisselgelt op genomen ten intreste van den penninck XVI en als voor in april 1705 compt hier over ’t selve in munte deser de somme van

XVII P VI S VIII gr

Item over de intresten van den jaere verschenen april 1708 ende 1709 de somme van

I P XV S gr

Item betaelt aen David Osaert een pont groote over Janneken de Soppere weduwe van Omaert de Sanger causa bijleve ende een pont 12 schellingen grooten ter rekeninghe van theire ende andere moyenissen[31] die het sterfhuys schuldich was volghens de quitantie in daten 5e februarij 1712 ’t samen de somme van

II P XII S gr

Item is schuldich aen Nicodemus Deseck over smede werck volghens sijn billiet de somme van

XVI P VIII gr

Item men is schuldich aen Jan de Soppere over leveringhe van graen ten jaere 1708 de somme van

V P VI S VIII gr

Item betaelt aen Ferdinande Loobuyck, dischmeestere van de prochie van Cockelaere de jaeren 1706, 1707 ende 1708 over pacht van dischlanden a vijer schellingen grooten ’t jaers is

XII S gr

Item betaelt aen Jaecques Gelauwde tot Rousselaere ’t gone desen sterfhuyse schuldich was over leveringhe van gareelen ende arnassiere aende peerden de somme van

VIII S gr

Item noch betaelt aen N . Fonteyne die ontf(ang)re was van de restanten der prochie van Cockelaere voor daete van J. Taverenier ende mits sijn overlijden danaf geen quitantie comnen intrecken dus niet min de somme van

XIIII S gr

Item aen Joannes Jacobus Serruus over ghedaen ’t hebben de prijsie van de mueble goederen van desen sterfhuyse mitsgaders noch een dach besoigne ten sterfhuyse tot opsoucken van de pampieren ende ander moyenissen ’t samen

X S VIII gr

Totale somme van de lasten bedraeght
I c XXX P XVI S X gr

Oncosten ter causen van het opstellen ende liquideren deser als volght

[30] den dagh van de prijsie: de dag van de schatting
[31] moyenissen: bemoeienissen

Alvooren aen Joannes Jacobus Serruus over het stellen deser met twee doubels ’t samen
II P II S
Item aen den selven over verschot van de segels
III S gr
Item aen de edel heeren schepenen ende griffier van 8 biesen over henlieden recht auditie deser
XII S
Item aen den heere griffier over het appostuleren ende egaleren[32] van de coubels ’t samen
IIII S
Voorts over het afnemen van de eeden
III S
Item over there van de blijfuege ende vooghden in het overdraeghen deser
XVI S

in somme van de lasten bedraeght
IIII P I S gr
Somme totale van de lasten bedraeght
I ^{c}XXXIIII P XVII S X gr
ende de baeten …
II^{c} XXIII P III S X gr

Dus meer baeten dan lasten
L XXX VIII P VI S I gr
danaf compt deselve … …
L IIII P III S XII gr

Aldus ghehoort ghliquideert en(de) gheslooten …

[32] het appostuleren ende egaleren: het opstellen en gelijkstellen

2. samenvatting:

In de inleiding krijgen we informatie over de familierelaties van Pieter Vermoere.
Hij is de zoon van Jacques Vermoere en Janne Kempinck. Pieter huwde met Pieternelle de Sanghere en zij hadden twee kinderen: Pieter, die 9 jaar is en Bernardus die 5 jaar is op het moment dat deze boedelbeschrijving gemaakt werd.
Er wordt ook expliciet vermeld dat er geen huwelijksvoorwaarden opgesteld werden.
Pieter heeft bij het overlijden van zijn ouders gronden geërfd. Dit land gebruikte hij niet zelf, maar Adriaen Van Hoorne, een pachter. Het gezin Vermoere bezat 20 gemeten, 2 lijnen en 55 roeden, wat omgerekend neerkomt op 9.2 hectaren.
Daarna volgt in de boedelbeschrijving zo ongeveer alles wat zich in de woning bevindt, wat mij opvalt is: een blaaspijp, een strijkijzer, 25 pond varkensvlees, een spinnewiel, 2 paarden, 4 koeien en 3 vaarzen en een kalf en tot slot nog 3 varkens.
Daarna volgt alles wat nog op de velden staat: vlas, haver, koren, wortelen, haver, boekweit en nog een stuk braakland.
Dan volgt de grootte van de mesthoop en al het groen hout.
In de lasten worden logischerwijze alle schulden genoteerd, we zien hier schulden aan de gemeenteontvanger van Koekelare, in dat dorp lag namelijk een deel van hun gronden. Ook schulden aan de gemeenteontvanger van Handzame. Dan volgen nog schulden aan 3 personen, voor landpachten. Pieter heeft ook nog schulden bij de dischmeester, ook voor pachten, verder nog onbetaald smeedwerk, een graanlevering en een paardengareel. Hij moest nog iemand betalen voor de zorg voor zijn schoonmoeder.Verder had hij nog 2 obligaties in schulden en de intresten, die hoogstwaarschijnlijk van een lening afkomstig zijn. De schatters van de inboedel moeten ook nog betaald worden.
De balans vermeld een totale som van lasten van 134 pond, 17 schellingen en 10 grooten. De totale som van de baten is 223 pond, 3 schellingen en 10 grooten. Er zijn dus meer baten dan lasten.

3. besluit:

Dit lijkt me in dit periode eerder een klein gezin, er zijn slechts twee kinderen, het is natuurlijk goed mogelijk dat zijn vrouw nog andere kinderen gekregen heeft, die helaas niet zijn blijven leven.
De expliciete vermelding van de huwelijksvoorwaarden die niet opgesteld waren, dat wijst misschien op het feit dat dit vaak gedaan werd.
Het gezin van Pieter Vermoere heeft zo'n 9 hectaren grond in eigendom, maar die gebruiken ze niet volledig zelf. Dus zou je denken dat die 9 hectaren gewoon teveel waren om dit door 1 gezin te laten bewerken. Maar dit blijkt niet waar te zijn, want we kunnen zien dat ze zelf ook gronden pachtten. Misschien pachtten ze deze gronden al langere tijd, al van voor ze die gronden van zijn ouders erfden. De pacht van gronden wordt namelijk niet elk jaar opnieuw opgesteld, er is altijd een contract voor meerdere jaren. Vandaar misschien dat hij zijn eigen gronden nog moest verpachten, omdat het dan samen met die pachtgronden veel te veel zou zijn. Maar misschien is de reden voor het verpachten van zijn eigen gronden enkel te wijten aan het feit dat deze gronden zich iets te ver van zijn boerderij bevinden en het nogal vervelend is om voortdurend met paard en kar over en weer te rijden.
Dan valt mij nog de veestapel op, die dus duidelijk zuiver in eigendom is van deze Pieter Vermoere. Hij bezit 2 paarden, wat volgens mij niet zo normaal is in die periode, ik geloof dat 1 paard voor de meesten al duur genoeg was, als ze zich het al konden veroorloven.

Dan zijn er ook nog 7 runderen en 3 varkens, wat volgens mij ook niet weinig is. Als ik dit vergelijk met wat mijn grootouders hadden rond de twee wereldoorlogen dan is deze veestapel heel goed vergelijkbaar. Mijn grootouders bezaten toen ongeveer dezelfde veestapel en behoorden tot de middelgrote landbouwbedrijven. Dat bewijst volgens mij dat het bedrijf van deze Pieter Vermoere, als een groot bedrijf gezien mag worden. Er blijkt uit de inboedel dat ze waarschijnlijk nog maar pas een varken geslacht hadden, want er staat in hun huis een kuip met 25 pond varkensvlees. Dus ook hier zien we dat dit gezin helemaal niet arm was.
Dit wordt ook nog eens bevestigd in de balans: er zijn veel meer baten dan schulden.

II. Staten van goed van Kimpinck Guilliamus, 1730.

1. transcriptie:

Ghepresenteert in auditie van d'heeren schepenen van weesen 's lants van den vrijen in het slodt deser … bij François Madden, hooftman van de Splete Vrije in Handsaeme in de selve … bij den collegie van desen lande gheautoriseert tot uytreeden van desen lande gheautoriseert tot uytreeden van desen becommerden sterfhuyse bij apposule op zegte van daten 13 octobre 1730 ond(erteeken)t E. Odevaere alhier ghesien aan de respective crediteuren ende voordere personen in den … ghedenomeert uyt crachte ende ingevolge de prefixie van daeghe dienende … als per apposule van der … van daghe 1 Xbre 1730 … van … ende naer den daaronder staande vandaegh 18 van selver maent … alhier oock ghenen de voorseyde crediteurs ende de voordere persoons is … hiertoe ghedaeght gheweest als per … staende op de voor(sey)de leste … vandewelcke vaert voor wrouginghe zijn gecompareert Jacobus Ampe als ontfanger van Hantsaeme Splete Vrije, Joannes f(iliu)s Jan de Wulf oock ontfanger van selve Splete ende Ubaldus Van Hoorne als ontfanger van Hantsaeme … actum des d januarij 1731

Staet ende inventaris bij forme van rekeninghe van alle de meubilaire goederen, commeren ende lasten bevonden ende voor soo vele den naerschreven rendant heeft comen achterhalen ende kennelick sijn gheworden ten sterfhuyse ofte boedel van Guilliamus f(iliu)s Loonis Kimpinck gheprocureert bij overleden vrijlaet binnen den ambachte van Sarren onder de Splete Vrije in de prochie van Handtsaeme op den . . . . .1730 wiens ziele godt ghenadig sij. Welcken staet ende rekeninghe midts de naerschreven weduwe ende kinderen alhier tot alsnog gheen hoirs en hebben ghefondeert is ghedaen maecken ende in gheschrifte stellen bij François Madden, hooftman der voors(eyd)e Splete in Handtsaeme ende in de qualiteit van weghen. Edele ende weerde heeren van collegie 's lants van den vrijen tot d'uytreedinghe desen 't erve rechte gheauthoris(eer)t bij apposule .leent op sijne requeste van den 13 octobre 1730 onder E. Odevaere den selven staet ofte rekeninghe ten sijne van liquidatie overghevende ende presenterende aen de naerschr(even) crediteuren van desen sterfhuyse ofte boedel. Ende eerst aen Albert Van den Driessche, berijder[33], wonenende tot Sarren. Jacob Ampe ende Joannes Dewulf, f(iliu)s Jan, ontfanghers der Splete Vrije in Handtsaeme. Ubaldus Van Hoorne ontf(ang)re onder 't ambacht al woonende onder de voorseyde Splete Vrije voorts Carolus Claeys gheswooren chirugien ende proprietaris van een deel van de hofstede bij den overleden ghebruyckt gheweest, woonende ter voorseyde prochie Handtsaeme onder het Ambacht. Joannes Erremerre, oock proprietaris woonende onder de Splete Vrije, Alexander van Gillewe, proprietaris van eenigh loopende landt, Bouwdewijn Van Overschelde p^{r} f(iliu)s Alexander van Gillewe, woonende onder 't voorseyde ambacht, Adriaen Boone ende Joos Nielaet woonende onder de voors(ey)de Splete Vrije in Handtsaeme mitsgaders alle ander apparent in de presentaetie desere te denomeren voorts noch aen Pieter f(iliu)s Guilliame Kimpinck in 's overleedens eerste wettelick houwelick gheprocureert bij Marie f(ili)a . . . . . Costenoble soo over sich selven als apparent voogt paterneel ende naest bestaenden vrient van Ignaes f(iliu)s Guilliamus Kimpinck oudt omterent 21 jaeren gheprocureert alsvooren woonende ten prochie van Wercken en(de) Fran(çoi)s Costenobel gheheeden vooght materneel woonende ten prochie onder het ambacht van Sarren, mitsgaders aen Jacob van Daele tot Cortemarcq in houwelijcke met Veronica fi(li)a Guilliame Kimpinck gheprocureerd als voors(eid)e voort aen Marie fi(li)a Alexander

[33] berijder: een peperkoekbakker

van Gillewe gheprocur(eerd) bij . . . . . 's overledens naer ghelaeten weduwe ende tot Pieter Kimpinck aparent vooght materneel van de naerschreven vier kinderen noch minderjaerige bij … overleden in zijn tweede ende leste houwel(icke) gheprocureert bij de voorseyde Marie Gillewe met naemen: Guillaume oudt omtr(ent) acht jaeren, Jooseph, oudt omtrent een jaer, Natalia, oudt omtrent ses jaeren, ende Joanna, oudt omtr(ent) drie jaeren. Dit voor soo veele de voornoemde weduwe ende kinderen van den overleden mitsgaders hunne voogden over de voorseyde weesen hun naer de liquidatie deser .moghen te delibereren op de additie ofte repudiatie van hoirie alles naerdien den rendant uytracht van sijne voorseyde authorisatie alvooren bij kerc… bode en(de) affixie van billietten hadde daen daeghen alle de gonne die jets ten desen ghemeld ende sterfhuyse ofte boedel souden comen ofte moghen pretendeeren ten sijn handen over te brengen hunne … pretentien bij billiette behoorlick gheverifieert daen … bij hooft ghehouden den voorseyde prochie van Handtsaeme die naer een volghende sittedaeghen affixie van billieten hadde daen, daeghen, alle de gonne die jets ten desen ghemeld ende sterfhuyse ofte boedel souden comen ofte moghen pretendeeren ten sijne van in zijn handen over te brengen hunne … pretentien bij billiette behoorlick gheverifieert daen … bij hooft ghehouden den voorseyde prochie van Handtsaeme die naer een volghende sittedaeghen ende noch eenen vierden … abondant van veerthien de veerthien daeghen als naer … respectievelyck op den seven … ende eenendertigsten octobre … op den 24ste ende acht en twintichsten novembre seventhienhondert dertigh par affirmatie van Guilliame Rabant gheauthoriseert van Hindrick Bouttens, aman[34] vanden amb(ach)t van Cortmarck, 't … sondaghs voor … sittedagh ghedaen ende g(e)afficeert ten kerkstichel van't voor(noem)de Handtsaeme ende oock naerdien den gemelden rendant bij requeste van daeten den 6den decembre 1730 anders … ende … geeft … ende betonnien prefixie van daghe ende ure tot de liquidatie deser, alhier ten weeserie van desen lande op hedent den achthien january 1731 ten thien uren voor noene daen tot hij … volgens van diere en(de) den in houden van deser heeft gedaen daghveerden alle de … crediturен aenden rendant … par affirmatie van P. Barbier aman van Zarren ambacht, Hindrick Bouttens, aman van(den) ambacht van Cortem(arck) en(de) Augustijn, aman den prochie van Wercken, lande van Wijnendaele, staende op de v oorseyde requeste ten … van de gonne die hier voor ghedaghvaert hebben ghehouden als bij de selve requeste 's met volghens hun handtschrift daen over 's leent onder copie van diere ten sijne van hedent ten daeghe en(de) wie hiervooren gheprefigeert te commen ende compareren alhier ten voors (eyde) weeserie en(de) naerden te.ifieren ende houden claer de dueghdelickheyt van hunne verweten/vermeten ende overghegeven pretenties alles omme ten auditie van edel ende weerde heeren schepenen en(de) griffier van weesen van den voorsyden landen van de naerschr(eve)n baeten van desen sterhuyse ofte boedel naer het ordre van rechte en(de) costume ghedistribueert te worden soo men sal vinden te behooren ghestelt in ponden schellinghen tot sesten stuyvers de minder en(de) meerder specien naer ad(venan)te ondre protestatie als naer costume.

Alsvooren den rendant en(de) … geeft te kennen dat er 't sijnde kennissen niet an is ghecommen eenighe goederen den desen boedel ofte sterfhuyse compileren 't gonne alhier dient voor

t(otal)e somme van de baeten: memorie
// neant

Baeten van ghehouden venditie[35] meublen ende vend(itie) navette in de landen in de taillie van houtte

[34] aman: baljuw
[35] venditie: verkoop

Alvooren comt hier in baete, de suyver parte van eene venditie ghehouden tot overlijden van den overleden, op den 25sten februarius 1735 door den stockhouder van iwaede (?) naer voorgaende beschrijven(de) en(de) … bij … … ende 't expereren van de fataven (?) ende …

84:3:4

Daen van afghecort voor den berijder van Zarren ambacht over sijn rechten beschrijvinghe stoopen(en) en(de) logghen wittebode bij specificatie

1:16:6

Voor Philips Lefebvre en(de) Jacob Braem, officieren, over hun rechten

2:3:6

Voor twee persoonen toesicht ghenomen hebbende naer de goederen naer het Slabier de Wittebode

0:10:0

Voor Martinus Baeckelandt ende Fransiscus Verbrugghe over 't bijder ..ohoÿ inde(n) vend(itie) stocht 't saemen

0:3:4

blijft noch suyver: 80:10:1

die alhier tot laste vanden voors(eyde)r stockeh(ouder) worden. Ende goede dus selven

~~IIII XX p X S I gr~~

IIII XX p XVIII S I gr

Voorts comt hier noch in baete tot laste vanden voorseyden stockehouder de vendisie bij hem ghehouden naar het overlijden van den overleeden op den 19de julÿ 1730 van de … te velde ten dele sterfh(uys)e bedraeghende als per declaratie van denselven stockehouder de somme van

XI p XIII s VIIIgr

Voorts comt in baete tot laste van Carolus Claeys proprietaris van een deel van de hofstede daer den overleden ghestorven is, de prijsie van taillie van houtte, vette en(de) navette in de landen met eenighe labeur door den overleeden ghebruyckt gheweest compiterende den voorseyden Carolus Claeys bedraeghende volghens den prijsbrief van daeten 31sten maert en(de) 21sten novembre 1730 onderteeckent bij Jacobus … ende Uboldus Van Hoorne geswooren prijsers bedraeghende de somme van

XXII p II S XII gr

Voorts comt in baete de prijsie ghedaen alsv(oor)en van taillie vette, en(de) navette ende eenighe labuer op de landen compilerende Joannes Herremerre, oock bij den overleden ghebruyckt gheweest bedraeghende volghens de voorseyde acte tot last van den selven Herremerre

VIII p XIIII s VI gr

Voorts comt hier in baete tot laste van Alexander van Gillewe de prijsie ghedaen alsvooren op den 21sten novembre voorseyt van(de)n taiilie ende navette op … … landt bij den overl(ede)n ten jaere 1729 ghebruyckt gheweest bedraeghende naer aftreck van een jaer …groy van taillie

Vp III s gr

Declarerende den rendant van geen voorder baeten te weten

III

totale somme van baete

// XXVIII p XII s I gr

Lasten ende uuytschulden van desen sterfhuyse ofte boedel

Ende eerst de gonne dependeren en(de) aen de oncosten van 't liquideren ende uuytreden deser ligghende in d'eerste preferentie soo volght

Alsvooren aen edel ende weerde heeren schepenen ende griffier van weesen over hunlieden recht auditie deser ten tijden van de liquidatie

X p III s gr

Voor het egaleren van de doubels

VI s gr

Aen Ubaldus Van Hoorne voor het stellen deser ende v(and)e doubels

II p XVIII s gr

Idem over leveringhe van de seghels aen het origineel en(de) doubels

XI s gr

Den rendant aen sijn selven over d'helft van eene expresse voyagie naer Brugghe volpresenieren en(de) doen stellen requeste daer bij hij versochte de wesen, gheauthoriseert tot d' uuytreedinghe desen, mits hij een selven keere presenteerende nach eene requeste tot uuytreden eenen anderen boedel comt

0:10:0 gr

Bij hem betalen aenden avocaet Vanden Abeele over 't stellen de selve requeste en(de) aen den procureur Bouven over het presenteren d(en) selve s(omm)e

't Part van eene missive[36] daer de selve requeste was … en(de) afghesonden wiert naer den rendant

0:1:2

Te betaelen aen de prijsers over hun vaccaetie in het doen, de voorenstaende prijsien met acte ende seghel

1:0:0

Den rendant aen zijn selven over 't beleeden de prijsers

0:5:0

Idem over den helft van vier daeghen vaccaetie in't houden vande voorschreven vier sittedaeghen mits in als dan oock … sittedaghen van noch eenen anderen boedel

0:10:0

Betaelt aen Guyler Rabaut voor het publiceren ende afficheren, de vier kerckgeboden ende affirmatie

0:6:8

Te betaelen aen dito Van Hoorne over 't schrijven deselve kerckgeboden met dese … van de seghels

0:6:8

Over 's rendants expresse voyagie naer Brugghe tot doen stellen ende presenteren req(uest)e om prefixie van dagh tot liquidatie deser over d' helft

0:10:0

Aenden procureur Bouvere voor het stellen ende presenteren deselve requeste

/

Aenden selven over het doen insinueren de crediteuren jeghens den voorseyden dagh van liquidaetie deser 't recht van den aman daer in begrepen per specificatie die bode

2:7:0

Den rendant aen sijn selven over sijne expresse voyagie naer Brugghe in't overbrengen deser over den helft mits datter noch eenen wordt gheliquideert

0:10:0

dus hier deselve

XI p VI s VI gr

[36] missive: een soort brief

Voorts comt hier noch in last de somme van . . . . . om daermede te betaelen den gonnen die de presente creditueren sullen .atoriseren tot ontfanghen de penninghen van(de)n stockhouder en(de) 't doen de distributie van diese

XIX s gr

over …registraties

II s gr

over d'affirmatie desen

I s gr

a(en) d(en) deurwaerder …

I s gr

Somme van geprefereerde laste

// XI p X s III gr

Ander lasten sijnde den desen boedel de tweede 't laste van preferentie

Daer dient ghenottert datter gheen persoonen nopende d'oncosten van de begravinghe eenighe billieten en hebben in ghebracht soo dat daer vanalhier gheen last en wordt gebracht

Memorie

Ne maet daen wordt ghepretendeert bij Carolus Jacobus Claeys gheswooren chirurgien seans van den vrijen over leveringhe van medicamenten en(de) voyagien inde dootsickte van den overleden ghedaen volghens sijn billiet

I p XIIII s V gr

Ubaldus Van Hoorne ontf(ang)re van de gilde van sinte Sebastiaen in Handtsaeme vindt goed over de doorschuer vanden overleden voor't convoieren sijn lijck ten aenden

n° par somma van gheprefereerde lasten

n par soy

Onder lasten sijnde de ghonnen van uuytsendt prochie costen ende ander voor het laste te schenen en(de) loopende jaeren 1729 en(de) 1730 mesande den desen boedel de desde preferentie volgens het 142ste ar(ticl)e van de costume

Den rendant gheeft te kennen dat alle de naerschreven lasten sijn ghebracht volghens de overgegheven specificatien van de respective crediteuren de wet(telic)cke schuldigen sijn hedent alhier de selve hunne smeten pretentien behoorlick te verifiëren en(de) houden staen onder protestarie van welcken den selven hiernaer worden uuytgetrocken des volght: Jacob Amipo, ontfangher der splete vrije in Handtsaeme d' anno 1729, pretendeert over sla.ts oncosten de … anno vanden nombre van XXX ghemeten en X ^{c} III roeden af > :2:24 roeden dat ghepretendeert wort bij die van Handtsaeme onder 't ambacht. Rest noch XXII ghemeten, 't sijne £ XVIII roeden a(en) thien schellinghen grooten van den ghemet, bedraegt per billiet

XI p V s VII gr

Joannes Dewulf, ontfangher den voorseyde splete vrije in Handtsaeme d' anno 1730, pretendeert over lant oncosten de lodem anno van 't gebrek van bij ghemeten 't sijne X^{c}IIII roeden als mesande den selven jaere de resterende landen die den daghe van(de)n eerste venditie met besant en maenen aenghetrocken bij de respective propretarissen bedraeght tot neghen schellingen ses grooten par ghemet volghens sijn billiet

III p XII s VIII gr

Ubaldus van Hoorne, ontfangher der prochie van Handtsaeme, vanden uuytsendt onder het ambacht ende vande prochiecosten den … prochie pretendeert over oncosten van XIII ghemeten II lijn XXX roe(de)n onder het ambacht d'anno 1729. Ten advenant van XI schellinghen grooten par ghemet over den uuytsendt ende 6 schellinghen grooten over prochiecosten bedr(aeght)

8:1:9gr

Idem over XXX ghemeeten X lijn … prochiecosten onder de splete vrije in Handtsaeme a 9 grooten par ghemet, bedraeght

1:2:9

Idem over … onder het ambacht
d'anno 1730 tot … grooten over den uuytsent ende VI grooten al par ghemet van de binnecosten bedraeght

/ neant

Idem over VII … ghemetten I lijn X^{c}IIII roeden … costen … anno onder de splete vrije tot IX grooten par ghemet, bedraeght

0:5:9

Dus alhier deselve IX p X s IIIgr

Volghens de specificatie van den selven Van Hoorne

IX p III s VI gr

Dito Dewulf gheweest disch … d'anno 1729 verder disch in Handtsaeme pretendeert over pacht van I lijn 50 st brouck … d'anno

I p II s gr

totale somma van geprefereerde lasten

XXI p IIII s IX gr

Ander lasten sijnde deghonne van lanspachten van de voorseyde 2 jaeren wesende alhier de 4de preferatie volghens 't voorseyde artikel 142 van de costume

Carel Jacobus Claeys proprietaris van een deel van de helft daer den overleden ghestorven is pretendeert over een jaer pacht van … roeden lans verschenen baetenisse 1729 volghens zijn billiet de somme van

X p IX s IIII gr

Den selven pretendeert over den pacht van II ghemeten een lijnen … een advenant van thien schellingen grooten ider ghemet bedraeght (: midts 't surplus ten jaere .schenen baetenisse 1730 ghebruyckt is gheweest door den proprietaris:) volghens sijn billiet de so(mm)e van

I p V s gr

Joannes Herremerre, proprietaris van het ander deel der voorseyde hofstede, pretendeert over het geprefereerde jaer pacht, verschenen baetenisse 1729 van den nombre van IX ghemeten I lijnen X^{c} roeden a VII p X s parsijs van ider ghemet volghens sijn billiet bedraeght de somme van

VI p V s V gr

Idem pretendeert over 't jaer pacht . schenen baetenisse 1730 over 5:0:6 gr besayt geweest met rugghe de welcke in profijte van den boedel … is gheworden sijnde het surplus van sijne landen ghebruyckt gheweest … anno door den selven Herremerre en(de) bedraeght in advenant alsvooren volghens sijn billiet

III p V s V gr

Alexander van Gillewe pretendeert over het gheprefereerde jaer pacht . schenen baetenisse 1729 vanden nombre van vijf ghemeten II lijnen … loopende landt bij den overleden … anno ghebruickt gheweest volghens sijn billiet de somme van

III p V s gr

… over 8 lijn XXX … 1730 om reden … billiet

~~I p VII s IIII gr~~

totale somma van gheprefereede lasten

XXIIII p VI s II gr

Vijfde preferentie van desen boedel sijnde de lasten van dienst buere ende bode loon volghens het … article van(de) costume

Den voornoemden Alexander van Gillewe pretendeert over Frederick, sijnen sone, XIII s III gr over ende in reste van dienst heure als metten overleden ghewoondt hebbende tot sijn overl(eden) en billiet en(de) … hier deselve

XIII s IIII gr

Pieter van Gillewe pretendeert over diversche daeghen voor den overleden ghevrocht te hebben ten jaere 1729 soo in't pecken de vruchten van den sterfhuyse, uit te te laeden, grippen, deschen ende 't schone maecken van boekewiet bedraeghende al't saemen volghens het billiet den aengaende bij de blijvinghe verleent de somme van

I p V s IIII gr

… stockehouder betaelt aen Thresia Nuyde over haer goedt vinden van dienst … loon tot meye 1730 pacht

I p X s gr

De … pretendeert … ter… alsvooren in reste van haer billiet

X s gr

Somma van ghepretendeerde laste
III p VIII s VIII gr
Somma totale van dese en(de) voorg(aend)e vier rubrycqen van ghepretendeerde laste
XXXI p XI s gr
Ende de gonne van baete …
… XXVIII p XII x gr
Dus tot hiertoe meer baete dan laste ende blijft voor de … van volghende rubrycken … sols par livre
XXXII p I s gr

Aldus ghehoort gheliquideert en(de) ghesloten bij Sr. Al… Mlaesman ende … de Poolaert, schepene van weesen 's lands vrijen onder alle ghewoonelicke propetarissen daeghe maende en(de) jaere als inde presentatie desen, ende ..; den rendant de … van dese … mit ende bevestigt, …

Ander lasten van desen boedel sijnde de gonnen van bewettige de concurrentie volghens het . . . artikel van de costume

Bij billiet Jacob Ampe voornoemt als ontfangher den voors(eyde)n splete vrije in Handtsaeme vyndt goedt in reste van oncosten dato 1724

7:5:2 gr

Den selven over den jaere 1725 boven het mispoint

- 12:8:4

Den selven Ampe over het jaer 1728 boven 't gone passeert voor mispoint

12:8:4

Totale somma 32:1:10

Dus hier deselve volg(hen)s sijn specificatie

XXXII p I s X gr

Joannes Dewulf oock ontfangher den voorseyde splete vrije in Handtsaeme vindt goedt over oncosten van 23:0:18 gr d'anno 1723 a X s gr van ider ghemet in reste

9:4:3 gr

Den selven Dewulf vindt goedt over ghelijcke 23:0:18 gr d' anno 1726 a X roeden par ghemet bedraeght

11:10:7 gr

Idem pretendeert over 22:2:68 roeden d' anno 1727 par VI grooten par ghemet bed(raegh)t

12:19:5 ½ gr

totale somma = 33:14:3 ½

Dus hier deselve volghens sijn specificatie

XXXII p XIIII s III ½ gr

Ubaldus Van Hoorne, ontfanghre der prochie Handtsaeme, vindt goet in reste van oncosten onder Handtsaeme soo van uuytsent als prochiecosten d' anno 1725

7:7:9gr

Idem vindt goet over 7:2:0 roe(de)n onder 't ambacht anno 1726 a X s 8gr par ghemet

4:1:9 ½ gr

Ende over 30:2:43 roe(de)n prochiecosten onder de splete vrije a VIII grooten par ghemete, bedraeght

1:0:6 ½ gr

Idem vindt goet over gelijke 7:2:0 roe(de)n d' anno 1727 onder't ambacht tot XII s II gr per ghemet

4:13:3 ½ gr

Ende over de prochiecosten in 't vrije van XXX ghe(met)en X^{c} III roe(de)n … a(nn)o a VIII grooten par ghemet bode

1:0:2 ½ gr

Idem over XIII ghemeten LXXX roeden in het ambacht d'anno 1728 tot XIII s IX grooten par ghemet

9:2:5 gr

Ende over de prochiecosten over de splete vrije … anno van 30:0:43 roeden tot IX grooten par ghemet, bedraeght

1:2:9

Dus hier deselve volghens sijn billiet

XXVIII p VIII s V gr

Bouwdewijn Van Overschelde pretendeert over d'oncosten van vier lijnen landt in de prochie Handtsaeme onder 't ambacht de jaeren 1727 en(de) 1728 bij den overleden ghebruyckt gheweest en(de) staende ghepoint op den selven Overschelde, bedraeght volghens sijn billiet

I p XIIII s V gr

Somma van dese rubrycque

XCV p XIX s III gr

Tweede rubricque van concurerende costen de welcke ghehouden worden voor rauwe en(de) onbewettighde schulden volghens de costume

Carel Jacobus Claeys proprietaris van een deel der voorseyde hofstede vindt noch goet in reste van lanspachten vanden jaere .schenen baetenisse 1728 volghens sijne specificatie

/ XVIII s IIII gr

Joannes Herremerre oock proprietaris van 't resterende deel van gheseyden … vindt goet in reste van pachten d' anno 1728 volghens sijn billiet

/V p II s VIII gr

Adriaen Boone vint goet over leveringhe van waghen arnasch[37] aenden overleden ghedaen ten jaere 1729 volghens sijn billiet

/ XVIII s VI gr

Joos Meulaert pretendeert over smedewerck voor den overleden ghedaen tot baetenis sausoen 1729 ende in mars saysoen 1730 per billiet I p VII s VII gr

[37] arnasch: dat waarmee het paard aan een kar wordt vastgemaakt

2. samenvatting:

In de inleiding worden ook hier de familierelaties duidelijk: Joannes Kimpinck is de zoon van Loonis, zijn moeder wordt niet vermeld.
Hij is in zijn eerste huwelijk gehuwd met Maria Costenoble, met haar heeft hij drie kinderen: Pieter, Veronica en Ignaes die 21 jaar is. Van de andere twee kinderen werd de leeftijd niet vermeld.
In zijn tweede huwelijk met Marie van Gillewe heeft hij nog 4 kinderen: Guillaume, die 8 jaar is, Natalia, 6 jaar, Joanna, 3 jaar en Joseph, 1 jaar.
Er word ook in de inleiding vermeld dat er 4 zitdagen gehouden werden.
Bij de baten zien we dat de verkoop van zijn meubelen, gronden en hout iets meer dan 84 pond heeft opgebracht, terplaatse wordt nog geld afgetrokken voor diegenen die de inboedel van het sterfhuis overgebracht en bewaakt hebben. Hierna volgen nog baten die ten laste zijn van anderen, zij moesten dus nog geld aan de overledene geven.
De totale som van baten is 88 pond 12 schellingen en 1 groote
Dan komen de lasten met alle kosten voor het opstellen van deze boedelbeschrijving, de trip die de rendant moet maken naar Brugge. Er werden geen begrafeniskosten aangerekend, maar wel dokterskosten. Er moet aan de gemeenteontvanger van Handzame nog landpachten betaald worden. C Claeys en J. Herremans, die beiden een deel van zijn hoeve bezitten, moeten nog een deel van de pacht krijgen. Maar ook aan zijn schoonvader moet nog pacht betaald worden. Ten slotte worden er nog 3 mensen vermeld die op zijn boerderij zijn komen helpen en nog betaald moeten worden.
De balans vermeld een totale som van lasten voor 31 pond 11 schellingen, en een totale som van baten, die ik helaas niet volledig kan lezen, er moet meer staan dan die 28 pond en 12 schellingen die ik heb ontcijferd, want er is een overschot van 32 ponden en 1 schelling.
Na de balans volgen nog een aantal lasten: 3 gemeenteontvangers van Handzame en een zekere Van Overschelde moeten nog landpachten ontvangen Daarna volgt nog een tweede rubriek van *concurerende costen*: de heren Claeys en Herremerre moeten nog landpachten krijgen. Er moet nog een wagen en wat smeedwerk betaald worden. En dit alles nog voor een totaal van iets meer dan 95 ponden.

3. besluit:

Bij Joannes Kimpinck werden al zijn bezittingen naar een stockhouder gebracht en daar verkocht. Waarschijnlijk werden niet alle goederen direct verkocht, want er werden 4 zitdagen gehouden.
Wat mij bij de baten opvalt is, dat er nog baten zijn zijn ten laste van anderen, dit kwam niet voor in andere boedelbeschrijvingen.
Wanneer we dan de lasten bekijken, zien we dat er geen begrafeniskosten aangerekend werden t.t.z. niemand is die komen opeisen. Bij de inning van de landpachten worden grotendeels gemeenteontvangers genoteerd, hij heeft dus gemeentegronden gepacht en practisch niet aan particulieren, enkel zijn hofstede is eigendom van twee gewone burgers. Maar ook aan zijn schoonvader moest hij pachten betalen.
Blijkbaar kon hij ook niet al het werk zelf aan en moest hij in de drukke periodes enkele mensen vragen om te komen helpen op de velden.
Uit de balans kunnen we merken dat hij nog wat geld overhad, niet zo veel, maar hij was toch rijk genoeg om een aantal mensen die voor hem werkten te kunnen betalen.
Wat nog meer opvalt is dat er na de balans nog een aantal lasten bijkomen, zonder dat daarna nog een balans werd opgesteld. Wat zou nu de reden kunnen zijn van die later toegevoegde lasten? Zouden de schuldeisers iets te laat zijn gaan beseffen dat ze nog geld van Joannes Kimpinck moesten, Of zagen ze dat hij nog geld over had en pas begonnen te denken aan een lang vergeten schuld?
Als we dan deze laatste twee rubrieken bekijken, zien we dat de geldsommen die vermeld werden meer dan 100 pond bedroegen, veel meer dan wat hij nog overhad. Aangezien er geen tweede balans opgesteld werd, is het mogelijk dat deze laatste twee nooit betaald moesten worden. Er staat nergens vermeld wat er dan met deze schulden gebeurd is, wat hoogst merkwaardig is.

III. Staten van goed van Ardaenekens Pieter, maart 1758.

1. transcriptie:

Staetken van alle de baeten en lasten ghebleven ende ghevonden ten sterfhuyse van Pieter Ardaenekens soone van Albert gheprocreëerd[38] bij Jeanne Bril, vrije laet in't ambacht van Vladsloo ende overleden jonghman ten prochie van Handtsaeme op den _____ maerte seventhien hondert acht en vijftigh.
Wiens siele godt almachtig genaedigh sij. Welck staetken heeft gedaen maecken ende in geschrifte stellen Marijn van Elvendinghe, 't huywelycke met Dorothea Ardaenekens, suster van vollen bedde[39] van de overleden, te sijnen proffite eerst over d'een helft ende over d'helft in de wederhelft van alle de cartheylen aen desen sterfhuyse. Het selve ten sinne van wettelicke liquidatie overghevende ende presenterende eerst aen Pieter Coucke ten licquidatie desen gheswooren vooght paterneel ende aen Pieter Planckaert tot Whoumen geswooren vooght materneel van Dorothea oud omtrent de veerthien jaeren, dochter van Albert Ardaenekens gheprocreëert bij Joannes Marlez te sijnen tweeden huywelijcke suster van den overleden van halfver bedde in desen sterfhuyse. Gherecht tot de resterende helft in d' helft van alle de Casteheylicke ghoederen.
Ten auditie van edele ende weerde heeren schepenen ende griffier van weesen van den lande van den vrijen in ponden schellinghen grooten Vlaems Courant. De schellingen tot veerthien grooten meerdere ende minder specien naer advenante onder de protestatie[40] als naer fortuine so volght.
Alvooren geeft den rendant te kennen dat hij en niet weet dat den overleden voor zijne dood soude hebben. Gemaeckt eenig testament soo dat in de verdeelinghe desen te achtervolghen doet de fortyine ende deelbouck[41] 's landts van den vrijen.

memorie

Den rendant geeft noch te kennen dat wylen den overleden gherecht was[42] tot een ghemet leenbosch in de prochie van Bovek(er)ke releverende onder den leenhove van het Casteel ten Heyden, het welcke even eenighe jaeren is inghedaeght gheworden, welck leenrecht tot dies alhier alsnu is volghende aen 's rendants huysvrouwe als oudste ende naestbestaende huir van de overleden behoudens alhier verghoedende de weirde van de boomen en taillie daen op staende 't welcke voor als noch blijft onverlet en dat den rendant ductstende de costen van indaeghinghe voor als noch is onberaet, of hij het selve leen wilt aenveerden of niet.

memorie

Baeten van weeze penninghen ende immeuble ghoederen van den overleden ghedurende sijne minderjaerigheydt door 's rendants voorsacte, Jacob Buntsman, sijnen ghesworen vooght vercocht ende andere baete van ghehouden venditte van 's rendants cleederen ende lijnwaeden.

---

[38] gheprocreëerd: gemaakt
[39] suster bij vollen bedde: volle zus, van dezelfde vader én moeder
[40] protestatie: uitdrukkelijke verklaring
[41] deelbouck: boek waarin deelbrieven, geschreven bewijsstukken van een boedelscheiding, geschreven worden
[42] gherecht sijn tot: recht hebben op

Alvooren verantwoordt den rendant alhier voor baete, de somme van 22 ponden, 7 schellinghen, 7 grooten courant voor veele hij bij slote van zijne rekeninghe administraire over desen overleden ghedaen, heden ten desen wezerije ghelicquideert, alhier ghethoont, ten achteren ende voor desen sterfhuyse te vooren is gecommen dus de selve.

XXII.VII.VII

Item verantwoordt de somme van 22 ponden 3 schellinghen, een groote soo veele bedraeght de … porter venditte van 's overledens cleederen ende lijnen met den stoneke ghehouden tot Vladsloo, den 28sten maerte 1758 als open teghenbrief verleent door Sr. Jacques Mergaert, stocke houder van Vladsloo ambacht, alhier ghethoont de selve declarerende den rendant, niet te weten van andere baeten van desen sterfhuyze ende in't bij aldien d'alten hem noch eenige te voorschijne commen beloofde selve te sullen vergholden aan die het behoort.

totale somme:
XXXI.X.VIII

Commeren ende lasten jegens de voorenstaende baeten van den sterfhuyze.
Alvooren betaelt aen den heer onderpastoor van Handtsaeme over de pastorele, onderpastorele ende costerele(n) rechten in het begraeven van den overleden met aen minsten dienst bij quittantie van de 14den maerte 1758 de somme van:

I.XIIII. X

Betaelt aen Jeh(an) Verstraete, chirurgien, … de somme van een pond een schellinck gr(oo)t courant over leveringhe quittantie van den 2den maerte 1758, de selve

I.I.0

Betaelt aen Pieter – Jacobus Boone over het besorghen van den overleden in zijne doodtsieckte bij quittantie van den 14den maerte de somme van

I.XII.0

Betaelt aen Joseph De Wilde over thaire te sijnen, huyze gedaen IIII daeghe van den uytvaert van de overleden bij quittantie van den 20sten maerte 1758 de somme van

I.III.0

Betaelt aen J. Louage, de somme van sesthien schellinghen, seven grooten over tafelcosten van den overleden als bij quittantie van den 16den maerte 1758, de selve

XVI. VII

Betaelt aen Sieur Jaecques Mergaert, de jonge stockhouder van Vladsloo – ambacht, de somme van een pondt twaalf schellingen vijf grooten en half, soo veel den overleden te sijnen stocke schuldigh was over loop van goederen als bij acquit van den 21sten (novem)bre 1758, de selve

I.XII.V1/2

Betaelt aen Pieter Coucke over diversche visiten moeyenissen, ende debvoiren bij hun voor den overleden ghedaen specificatie ende quittantie de somme van

XI.IIII.0

Den rendant pretendeert over diversche moeyenissen ende voyaghen bij hem ten causen, de uytreddinghe ghedaen als bij specificatie de somme van

_____ neant

Totale somme van laste
VIII. XI. II

Oncosten ten causen het stellen den liquideren desen
Alvooren aen edele ende weerde heren schepenen ende griffier van weesen over hun recht auditie deser.

VII [schellingen]

Aen den heer griffier over het egaleren van de doubels

IIII [schellingen]

Over de affirmatie[43] van den rendant ende eedt van de vooghde

II [schellingen]

Aen den deurw(aerd)re ayerende[44] den camer

I [schelling]

Aen Joseph Emanuel Mergaert over het opstellen deser, met de leveringhe van twee doubels

XVI [schellingen]

Over de zeghels annex deser ende doubels

III [schellingen]

over defroy van den rendant ende vooghden expres ghenomen naer Brugghe tot de licquidatie deser

XIII [schellingen] .IIII

Somme van laste

II.X.IIII

Somma totale van laste

XI..VI ½

ende degorien aen baeten hier vooren bedraeghen

XXXI. X.I ½

dus meer baeten dan lasten

XX.X.I ½

Wanof aen den rendant het causen als in het hooft deser geseyt toecommende de dry delen van diese court voor de weese Dorothea Ardaenekens over het resterende vierde

V.II.VI

Aldus gehoore geliquideert ende gesloten bij joncker Engelbertus de .ets ende joncker Frans Dougius, schepenen van Weesen schaudts ander vrijen order alle gewoonlycke protestatie in daeghe waerde ende jaer als … prestatie deser heeft den rendant de deughdelyckheyt van desen staet met eede bevestighen wij, present als griffier.

[43] affirmatie: bevestiging
[44] ayeren: gebruiken, hier: ten voordele gebruiken, goed gebruiken

2. samenvatting:

In de inleiding kunnen we ook hier de familierelaties ontdekken: Pieter Ardaenekens is de zoon van Albert Ardaenekens en Jeanne Bril. Hij heeft nog een oudere zus, Dorothea, een volle zus, die al gehuwd is. Hij heeft ook nog een halve zus, zij heeft een andere moeder: Joanna Marlez, die heet ook Dorothea en is slechts 14 jaar oud.
Er wordt ook vermeld dat hij recht had op 1 gemet (0.44 hectare) leenbosch in Bovekerke.
In de baten zien we dat zijn voogd al zijn huisraad al heeft verkocht op vraag van de rendant, dit bracht 31 pond, 10 schellingen en 8 groten op.
In de lasten zien we enkel de begraveniskosten, de dokterskosten, een levering die nog niet betaald was, het eten na de begravenis en de kosten van de stockhouder.
De balans vermeld meer baten dan lasten: 20 pond, 10 schellingen en 1.5 grooten. Dit resterende bedrag werd verdeeld in vier delen, waarvan 1 deel voor zijn halfzus is.

3. besluit:

Pieter Ardaenekens had zelf niet zo veel eigendom, maar hij had dan ook geen ‘openstaande facturen’ meer: hij was niemand nog geld schuldig. Al zijn huisraad werd voor het opstellen van de boedelbeschrijving al verkocht, zodat daar niets meer van terug te vinden is, behalve het geld dat de verkoop heeft opgeleverd.
In de balans wordt vermeld dat het resterende bedrag in vier gedeeld werd, waarvan 1 deel naar zijn halfzus gaat, waar hij blijkbaar sinds de dood van zijn ouders voor gezorgd heeft. Waar die andere drie delen naartoe gaan is niet duidelijk.

IV. Staten van goed van Braecquez Joannes, januari 1774.

1. transcriptie:

Staet ende inventaris in baeten ende lasten ghebleven ende bevonden in de gecombineerde sterfhuysen[45] van Joannes Josephus Braecquez fi(liu)s Pieter, in houwelycke geprocreëert bij Marie – Catherine Nuytten, vrijlaet in het ambacht ende prochie van Sarren aldaer gheboren ende in den ouderdom van omtrent de sesenveertigh jaeren overleden ter prochie van Handtsaeme op den _____ january seventhien hondert vierentseventigh. Ende van Marie Joanna Siys fi(li)a Jan. 't Sijnen tweeden houwelijke gewonnen bij Joanna Timmerman, sijne huysvrouwe, oock geboren ter prochie van Sarren ende ter oude van omtrent de ____ jaeren overleden op deselve prochie van Handtsaeme den ____ january van denselve jaere seventhien hondert vierentseventigh, wiens beyde zielen godt almachtigh believe genadigh te wesen, gedaen maecken ende stellen in't geschrifte bij Pieter Braecquez fi(iliu)s Pieter voornoemt, gewonnen alsvooren broeder van den eersten overleden van vollen bedde tot Zarren als rendant van beide dese sterfhuysen.
Den selven staetken zine van wettelicke liquidatie overgevende ende presenterende eerst den rendant aen sigselven als oom ende voor dezen gesworen voogdt paterneel ende aen Joannes Siys fi(liu)s Jan, 't sijnen eersten houwelijcke verweckt bij Marie Gheysen tot Keihem, broeder van de leste overledene van halven bedde van de vaderlycke sijde oom ende oock voor desen gesworen vooght materneel van Pieter Jacobus.
Den veerthienden juny LVII[c] tachtentigh dagh van het passeren procuratie voor mannen ende griffier van't leenhof de maet gereyt het hof tot Zarren tot overbrengen ende licquideren desen staet. Oudt omtrent de twee en twintigh jaeren en(de) ses maenden, Jacobus, oudt omtrent de aghthien jaeren, Joseph oudt veerthien jaeren ende Monica Bracquez oudt omtrent de acht jaeren deser naergelaeten minderjarige ende weese kinderen van beyde dese overledenen 't saemen gerecht tot alle de goederen van beyde dese sterfhuysen.
Ter auditie van edele ende weerde heren schepenen ende griffier van weesen 's landts van den vrijen in ponden scgellingen grooten Vlaams van den tegenwoordigen cours, de schellingen tot seven stuyvers ieder meerdere ende mindere specien van gelde naer advenantie onder de protestatie costumiere[46] in der manieren naer volgende.
Alvooren den rendant declareert ende geeft te kennen dat er tusschen deze overledenen voor het aengaen van hunlieden houwelijck niet en is geformeert noch te besloten geweest contract … ofte houwelijck sege voorwaer de nog te dat zij en hebben gemaeckt testament ofte tot geordonneert bij forme van uyttersten willen.
Voorts dat er alhier aen deze sterfhuyse met den toebehooren eenige immeubelen goederen, ende dat de scheydinghe van deze gemeensaemheydt is gebeurt ende genomen op den zesthienden febr(uar)y seventhienhondertvierentseventigh dagh van de venditie met den doch meubilaire ende catheylycke goederen van deze sterfhuysen, al het gene over sulcke alhier, is dienende voor

memorie

Baeten van contante penningen, venditien meubelen ende effecten alsmede 't gone dese weesen hebben afgedeelt in de sterfhuysen van Pieter Bracquez d'oude endiemapie (?) Catherine Nuytten, hunlieden grootvader ende grootmoeder paterneel alsmede het gene dese overledenen heeft toegecomen bij slote van Staete ten sterfhuyse van Jacobus Albertus Siys

[45] gecombineerde sterfhuysen: er zijn twee overledenen in hetzelfde huis
[46] naer advenantie onder de protestatie costumiere: evenredig met de uitdrukkelijke gewoonteverklaring

broeder van de leste overledene ene uyt de repartitie ten sterfhuyse van Pieter Nuytten, oom materieel van de eersten overleden ende andere voorengevallen baeten.
Den rendant declareert dat er ten sterfhuyse van de leste overledene geen contante penningen en zijn bevonden geweest bij dies daerover alhier.

_____ neant

Temeer wordt verantwoordt de portee venditie den sesthienden february XVII[c] vierenseventigh met den stocke gegaeden van alle de naergelaeten meubelen ende offecten alsmede cleederen ende lijwaeden van beyde deze overledenen bij declaratie van Sieur Pieter Baert over Sr Joannes Jacobus van 't Waede, overleden stockhouder van Woumen, Eesen ende Zarren ambachten in twee sommen 't saemen suyverlyck bedraegende dertigh ponden, twee scgellingen negen grooten en half.

XXX.II.VIIII ½

Voorts wordt algier goedt gedaen de somme van elf ponden eenen schellinck en een groote Vlaems cour(an)t. Soo veel dese weesen toecomt bij rensignatie en deze partitie acgter het slot van den staet van goede ten sterfhuyse van den voorseyden Pieter Bracquez de oude ende Marie Catherine Nuytten hierme grootvader ende grootmoeder paterneel geliquideert ter weeserie 's lands van den vrijen, den sesentwintighsten juny seventhienhondert sesenseventigh als griffier onderteecktent J. Vandewalle algier ge…hibeert naar aftreck van de registratieve de …

XI.I.I

Item wordt oock verantwoordt de somme van twee ponden twee grooten Vlaams courant soo veel dese weesen toequaam over een vijfde in de repartitie baeten ten sterfhuyse van Pieter Nuytten fi(liu)s Marijn en Petronelle Van Den Berghe van daeten . . . . . seventhienhondert sesenseventigh vanaf eene corte notitie is liggende in den staet van dito Pieter Bracquez d'oude algier oock de selve.

II.0.II

Ende voorts noch de somme twaalf ponden een schellinck en negen grooten Vlaams courant soo veel aen de leste overledene toegnaem in't baetelijck slot staetken van goede ten sterfhuyse van Jacobus Albertus Seys fi(liu)s Jan, voornoemt 't synen tweeden houwelijcke gewonnen bij Joanna Timmerman overleden tot Keyhem den sesentwintighsten maerte XVII[c] drieentseventigh, halven broeder van vollen bedde onderlinge geluiquideert ter procgie van Sarren den dertighsten april seventgien hondert achtenseventig bij affirmatie van desen rendant ende kennisch van den voogdt materneel de selve

XII.I.IX

Eyndelinge[47] wordt algier nog in baete verantwoordt de somme van een pondt twee schellingen en ses grooten Vlaams courant soo veel aen d(e)s(e) weesen toegnaeme in de pagten van eenighe landen ende prijsie van eenige taillie bosch etc. ten sterfhuyse van den meergenoemden Pieter Bracquez d'oude ende Marie Catherine Nuytten hunne grootvader ende grootmoeder paterneel bij hun lieden vooren beropen Staet van goede geobmitteert bij affirmatie ende renisse van den voogdt materieel al vooren deselve

I.II.VI

Declarerende den rendant niet te weten van voor dese baeten dese sterfhuysen ende weesen regarderende ende in cas hem naermaels nog eenighe te voorscgeyne ende te profite quaemen de selve bij rekeninghe prérogatieve ofte andersints te sullen vergoede naer behoren

LVI.VIII.III ½

Commer ende lasten jegens de voorenstaende baeten
Alvooren betaelt aen heer ende meester Joannes … der prochie van Handtsaeme over sijn recht pastoreel in't begravenleyde dese overledenen met de solemniteit[48] van elck eenen

[47] eyndelinghe: eindelijk
[48] solemniteit: het in acht nemen van bepaalde gebruiken

minsterlijck dienst per quitantie van den 8sten februarij 1774 ’t saemen de somme van een pond ses schellingen en acht grooten

I.VI.VIII

Voorts aen heer en meester J.J.Seys, onderpastoor in Handtsaeme over sijn onderpastoreel recht afristen... in de voorseyde begraevingen ende lijckdiensten per quitantie van deselve daete op den dors van de voorgaende quitantie de somme van negen schellingen grooten.

0.IX.0

Item aen J.L. Verhaeghe, coster in Handtsaeme, over sijn recht costereel in de selve begraevinghe van de leste overledene met d’en helft van’t recht van’t luyden, per quittantie van deselve daeta. De somme van seven schellingen grooten

0.VII.0

Betaelt aen Jacobus Proot, puttenmaecker ende kerckballiu tot Handtsaeme, over zijn recht als vooren met d’ander helft van ’t recht van’t luyden, ’t saemen bij quitantie van den 28sten february 1774. De somme van ses schellingen en acht grooten

0.VI.VIII

Betaelt aen Isabella van Middelein, wynckelierege ter prochie van Handtsaeme, over de leveringhe van get was gebruyckt in de voorseyde lijckdiensten …
Voorgaende leveringhe van lijnwaeden ende wynckelwaeren, etc. voor de selve overledenen ende weesen gedaen ’t saemen bij quittantie van deselve data, de somme van vijfthien schellingen grooten Vlaams courant, dus hier

0.XV.0

Item aen Pieter Jacobus Boone, waegemaecker tot Hamersvelde over de leveringe van 2 doodkisten voor dese overledenen ’t saeme bij quitantie van deselve data, de somme van vijfthien scgellingen grooten Vlaams courant, dus hier

0.XV.0

Betaelt aan H.B. Claeys, meester chirurgien in Handtsaeme over visiten ende leveringen van medecijnen aen beijde dese overledenen in hunne doodtsickte gedaen te hebben, per quitantie van de voorschreven daete, de somme van een pondt seven scgellingen en vier grooten courant

I.VII.IV

Item betaelt aen Pieter Seys tot Sarren over het afleggen van het dootlichaem van den eersten overleden met het bidden ofte versoecken de vrienden ende andere tot syne begraevinge ende lijckdienst per quitantie van den 20sten februarij 1774 de s(omm)e van vier scgellingen een grooten

0.IV.I

Voorts aen Josephus Vermeulen tot Sarren over ’t afleggen het doodtlichaem van de leste overledene met het begroeten de vrienden ende andere ’t gaerder begraevinghe ende lijckdienst alsvooren per quitantie sonder daeta de somme van vijf scgellingen grooten courant

0.V.0

Betaelt aen Mauritsius Pachet tot Handtsaeme over reste huyspacht van dese overledenen per quitantie van den 28sten meye 1775 de somme van twee ponden drie grooten

II.0.III

Bij den rendant over den overleden betaelt aen den griffier Clayssone over reste debit pacht vlasch ’t gaende per quitantie van den 6den octobre 1774 de somme van vier scgellingen tgien grooten denselve

0.IIII.X

Betaelt aen d’ huysvrouwe van Pieter van de Sype, wynckelier tot Hamersvelde, over de leveringhe van wynckelwaeren aen dese overledenen in hun leeven gedaen te hebben, per quitantie van den 13den februarij 1774, de somme van thien schellingen en elf grooten

0.X.XI

Item betaelt aen Frans Verhaeghe, cleermaecker tot Hamersvelde, over arbeytsloon van ’t maecken van cleederen in gun leven per quitantie van den 14den februarij 1774, de somme van ses schellinghen grooten

0.VI.0

Voorts aen Pieter Jacobus Seys tot Sarren over door zijne huysvrouwe gemaeckt tehebben … voor deese weesen per quitantie van den sesden juny XVII^{c} vierentseventig, de somme van twaalf schellingen en ses grooten

0.XII.VI

Betaelt aen Miarie Josepha Danneels, wynckelierege tot Sarren, over de leveringen van droogden lijnwaed Samoison, een opper gaeren etc, tot vercleedinge van dese weesen per quitantie van den Xden augusti 1775, de somme van een pondt vijfthien schellingen vier grooten en half courant

I.XV.IIII ½

Voorts aen Jacobus van de Venne, cleermaecker tot Sarren, over vervroegt te hebben voorseyde stoffen ende lijnwaeden in cleederen voor dese weesen per quitantie van de voorschreven daete, de somme van seven schellingen courant

0.VII.0

Desen rendant aen sigselven, eerst over twee jaeren drie maenden houdenisse[49] ende tafelcosten etc van de weese Emanuel Bracquez van den sesthienden feb(rua)rij XVII^{c} sesentseventig alsdan oud van seven tot negen jaeren altijd sieckelijck geweest in … van dire ponden tgien scgellingen grooten Vlaams courant bij jaere per moderatie de somme van seven ponden seventgien scgellingen en ses grooten courant

VII.XVII.VI

Voorts den rendant nog aen sigselven over ses jaeren en vier maenden houdeninghe, tafelcosten ende vercleedinge deese jongste weese in’t naeme Monica Bracquez geboren omtrent St. – Jansdagh in den somer ten jaere XVII^{c} tweeentseventigh van den voorseyden sestgienden februarij 1774 tot den 16den juny XVII^{c} taegentigh in advenant van gelijcke drie ponden thien schellingen grooten Vlaams courant bij jaere per moderatie alsvooren de somme van tweentwintigh ponden drie schellingen en vier grooten

XXII.III.IIII

Betaelt tot Sarren over d’ onkosten van’t passeren procuratie tot overbrengen deser … eenigh defroij van den rendant ende aenhoorder benevens den stelder van desen staet … vandaeghe in ’t examineren ende voorden lesen den selven ’t saemen bij notitie ende affirmatie de somme van derthien schellingen grooten

0.XII.0

Naer lasten sedert het opstellen de vooren
staende ende naer het passerende selve
procuratie

den rendant aen sigselven

Over een voorder jaer houdeninghe en vercleedinge van de weese Monica Bracquez tot St.-Jansmisse XVII^{c} eenentaegentigh bij moderatie de somme van een pond vijf schellingen grooten

I.V.0

Item bij den rendant betaelt aen Antonius Serruys tot Keihem over ’t besorgen de weese Emanuel Bracquez in sijne doodtsiecke logeren ende ’t waecken van het lijck … sijne doodtkiste tracteren ende defroy … van de vrienden ten daege zijn der begraevinghe ende

[49] houdenisse: de zorg voor de kinderen

lijckdienst op den veertgienden april seventhienhondertdrieentachtentigh etc. Als breeder geexprisseerd bij specificatie ende quitantie ’t saemen de somme van twee ponden veertgien schellingen en twee grooten

II.XIIII.II

Voorts betaelt aen heeren, meester Ignatius Franciscus Bouvy, pastor der prochie van Keyhem over het pastoreel ende onderpastoreel recht van te begraeven den selven Emanuel Bracquez uit de solemniteit van den minsten lijckdienst als mede de leveringe van het noodige waeklicht aldaer gebruyk geweest op den veerthienden april 1783 per specificatie ende quitantie van den 19den dito, de somme van een pond seven schellingen en thien grooten.

I.VII.X

Item aen Jacobus Franciscus Verbonck, coster in Keihem over sijn costereel recht. Assistentie in den voorseyden uytvaert en de lijckvaert mit ’t recht van ‘t luyden etc. ’t Saemen bij quitantie van de selve daeta de somme van negen schellingen en vijf grooten

0.IX.V

Voorts aen Joseph de Ruytter, putmaecker ende kerckbailliu tot Keihem over zijn recht des specificatie en quitantie alsvooren twee scgellingen en aegt grooten

0.II.VIII

Ende desen rendant aen sijn selven over sijne moeyenissen, voyagion, vacatien ende ’t sairen in ’t doen dese … ministratie ’t saemen bij notitie ende moderatie de somme van een pond gr(ooten)

I.0.0

Somme van lasten
LI pond III scgellingen ½ grooten

Oncosten des causen van’t formeren ende liquideren deser
Alvooren aen edele ende weerde heeren schepenen ende griffier van weesen over hun recht auditie deser

/ XII scgell.

aen den heer griffier over’t egaleren van de doubels

/ IIII scgell.

over d’affirmatie van desen staet

/ III scgell.

’t recht deurwaerder

I scgell.

aen Pieter – Joseph Mergaert over ’t formeren deser ende doubels

I pond XIIII scgell.

aen den selven over des(e) segels annex deser en(de) coubels

III scgell.

over ’t versaecken prefixie van dagh, ende ure tot de liquidatie deser

I scgell.

voor’t bedienen de voorseyde procuratie met verlet in’t voorenlesen deser

IIII scgell.

Ende aen den heer griffier over extr – ordinaire devoir ter causen de selve procuratie

II scgell.

de somme van lasten
III pond IIII scgell.
somme totale van lasten
LIIII pond VII scgell. ½ grooten
ende … … baeten bedraeghe
LVI pond VIII scgell III ½ grooten
dus meer baeten dan lasten
II pond I scgell. III grooten

Aldus gehoort, geliquideert ende gesloten bij M(yn)he(e)r Maximiliaen Depeeltaert ende joncker Louis ~ andere Woudere Schepenen daer weesen ’s landts d’ andren drylen ouder alle gewoonlycke … een daghe maenden en (de) jaeren als … deser en(de) heeft den ~ voornoemden Pieter Bracquez de deughdelyckheyt deser met eede … voor delovene. Mede naemen van leene … eedt selven in … ende gereclereet geworden by den genaemden Sieur Joannes Bouvoir. Wij vraghen d’ande … procuratie … present als griffier.

J. Vandewalle

2. samenvatting:

In de inleiding zien we ook hier de familierelaties: Joannes Bracquez is de zoon van Pieter Bracquez en Marie – Catherine Nuytten, hij heeft een broer die Pieter heet.
In zijn eerste huwelijk met Marie – Joanna Siys heeft hij geen kinderen. Zijn vrouw is de dochter van Jan Siys, zij heeft nog een broer, Jacobus Albertus, en een halfbroer Joannes. In zijn tweede huwelijk met Joanna Timmerman, heeft hij vier kinderen, van het oudste kind, weten we geen naam, maar wel de leeftijd: 22 jaar, dan volgen Jacobus, 18 jaar, Joseph, 14 jaar en Monica, 8 jaar.
Er wordt hier ook vermeld dat zijn huwelijk voltrokken werd zonder een inzegening.
We zien ook dat het hier een gecombineerd sterfhuis betreft, dat betekent dat de beide ouders in dezelfde maand overleden zijn.
Bij de baten zien we dat de inboedel ook via een stockhouder verkocht werd. Nu worden ook alle gronden die de wezen van hun grootouders geërfd hebben genoteerd, dit bevatte onder andere een stuk bos.
In de lasten worden de begrafeniskosten vermeld (aan de pastoor, de coster, de grafdelver, de wagenmaker, die twee doodskisten gemaakt heeft, de twee begrafenisondernemers en ook een winkelierster die gezorgd heeft voor de kaarsen op de uitvaart)
Er worden ook schulden vermeld aan de dokter en een winkelierster waar nog winkelwaren en lijnwaad betaald moest worden, schulden aan de kleermaker en een rest vlas dat nog niet betaald was. Er worden ook schulden aan de rendant vermeld, hij heeft 2 jaar gezorgd voor één van de wezen, Emmanuel, deze naam werd echter niet vermeld tussen de kinderen die Joannes Bracquez heeft (waarschijnlijk een foutje van de scribent) en hij heeft ook 6 jaar en 4 maanden voor de jongste wees, Monica, gezorgd. Dan moeten ook nog kosten betaald worden, die A. Serruus gemaakt heeft door de laatste zorgen en het overlijden van Emmanuel Bracquez. Dan volgen ook de kosten van de rendant en de kosten voor het opstellen van deze boedel.
De balans vermeld de totale som van de lasten: 54 ponden, 7 schellingen en ½ groote, de totale som van de baten bedraagt 56 ponden, 8 schellingen en 3.5 grooten. Er is dus een overschot van 2 ponden, 1 schelling en 3 grooten.

3. besluit:

Het betreft hier een dubbele staten van goed, wat in de inleiding vermeld werd, want de man en de vrouw zijn allebei op korte tijd na elkaar overleden. De kinderen worden onvergebracht bij de rendant, de broer van Joannes, die er lange tijd voor zorgt.
In de lasten worden voornamelijk de kosten van de begrafenissen vermeld. In de baten krijgen we weer geen specifiek overzicht van de eigendommen. Er wordt ons enkel gezegd dat die goederen naar een stockhouder gebracht werden, en zoals in de vorige gevallen, verkocht werden. In de boedelbeschrijving worden enkel de opbrengsten van de verkoop vermeld.
Zo kunnen we dus weer niets te weten komen over de rijkdom van het gezin, maar dat zal waarschijnlijk wel meevallen, want er is ook hier weer wat geld over nadat men alle kosten heeft afgetrokken.
Wat de namen van de kinderen betreft, zien we dat in de inleiding 4 kinderen genoemd worden. De kinderen die verder in de staten van goed vermeld werden, nl. Emanuel en Monica, zijn niet de kinderen die in de inleiding vernoemd werden.
Ik veronderstel dat de eerste vier genoemde kinderen die waten die hij met zijn eerste vrouw had, en de laatste twee, zouden dan die met zijn tweede vrouw zijn. Ik moet dit veronderstellen, want het wordt niet expliciet in de boedelbeschrijving vermeld.

V. vergelijking van alle staten van goed

1. vergelijking van de structuur.

De enige boedelbeschrijving waarin alle goederen specifiek genoteerd werden is de oudste, die van Pieter Ardaenekens, bij alle andere is dit niet aanwezig. Dit toont dat er waarschijnlijk er verandering is gekomen in de gewoonten, we zien dit veranderen tussen 1709 en 1730. De eerstvolgende boedelbeschrijving die ik heb bestudeerd is uit 1730 en daar werden de goederen die in het huis aanwezig waren naar een stockhouder gebracht en daar verkocht. In de boedelbeschrijving werd dan enkel vermeld wat die verkoop had opgebracht.
Verder komen alle boedelbeschrijvingen goed overeen qua structuur. Ze beginnen allemaal eerst met een inleiding, daarna de baten, met daaropvolgend de lasten en de balans.
Het enige andere opvallende element is te vinden in de staten van goed van Guilliamus Kimpinck. Daar zien we dat na de balans nog een aantal nieuwe lasten vermeld werden, dat zien we niet bij de andere drie staten van goed. Dit zal waarschijnlijk niet zoveel voor komen.

2. vergelijking van de inhoud.

Als we proberen de rijkdommen van deze 4 boedels te vergelijken, zien we dat er grote verschillen zijn. Ik heb enkel de mogelijkheid gehad om dit te doen op basis van de som geld dat op het einde over was. We zien dat bij de eerste en dus ook de oudste boedelbeschrijving en veel geld over is: meer dan 89 ponden, bij de tweede boedelbeschrijving weten we niet met zekerheid of er nog geld over is, aangezien er na het opmaken van de balans nog lasten bijgevoegd werden en er geen nieuwe balans werd opgesteld.
Pieter Ardaenekens heeft op het einde nog 20 pond over en Joannes Bracquez heeft nog 2 ponden over. Hier is duidelijk een grote daling vast te stellen. Misschien waren deze 4 personen inderdaad steeds armer dan de voorgaande. Maar het is ook goed mogelijk dat er een economische recessie was.
De enige die een veestapel had was Pieter Vermoere, dus hier kunnen we ook vaststellen dat hij veel welstellender was dan alle anderen, want niemand van hen heeft ook maar 1 dier in zijn bezit. Ook in de oppervlakte van de gronden is er een groot verschil. Pieter Vermoere bezit 9.2 hectaren. Guilliamus Kimpinck heeft hoogstwaarschijnlijk geen gronden in zijn bezit, want ook in de inleiding, waar wordt vermeld wat er verkocht werd staat nergens vermeld dat daar ook gronden bij waren. Dan volgen de boedelbeschrijvingen van na 1750. Pieter Ardaenekens heeft enkel een stuk leenbos in zijn bezit, t.t.z. hij heeft er rechten op. In de staten van goed van Joannes Bracquez wordt er ook geen vermelding gemaakt van gronden in eigendom.
Dus we zien dat Pieter Vermoere tot één van de grotere boeren gerekend mag worden. Guilliamus Kimpinck en Joannes Bracquez waren duidelijk pachters. En ik vermoed dat ook Pieter Ardaenekens geen landbouwer was. Hij had enkel een stukje bos in zijn bezit, en voor een landbouweris dat niet veel waard. Verder werd bij hem ook nergens een vermelding gemaakt van vlas of een ander landbouwgoed dat hij zou kunnen verbouwd hebben.
Wat verder nog opvallend is, is dat er bij 1 staten van goed, een vermelding gemaakt word van arbeiders die zijn komen helpen op het drukste moment van het seizoen. Dit kwam voor bij Guilliamus Kimpinck, het viel mij op dat hij de enige was die arbeiders kon betalen. Het is ook mogelijk dat hij te veel werk had, en zich dan liever in de schulden stak, zodat niet een groot deel van de oogst verloren ging, omdat hij te laat zou komen met het oogsten.
Dan valt mij bij Pieter Vermoere nog op dat hij in het bezit was van een spinnewiel, een strijkijzer en een blaaspijp. Dit spinnewiel wijst op het typische element van de landbouw in de 17de eeuw. De landbouwers vulden hun kalme winterperiode met het spinnen van het vlas.

Dit wordt hier in het gezin Vermoere duidelijk ook gedaan. Verder zijn zij ook in het bezit van een strijkijzer en een blaaspijp, wat volgens mij ook wijst op hun betrekkelijke rijkdom.
Daarnaast hebben we dan nog Joannes Bracquez de onduidelijkheid over de kinderen en vooral over wie hun moeder is. Er werden dus in de inleiding vier namen van kinderen vermeld, en verder in de boedelbeschrijving kwamen nog twee andere namen voor. Het lijkt mij dat de eerste vier vernoemde kinderen zijn kinderen bij zijn eerste vrouw waren en de laatstgenoemden zijn kinderen van zijn tweede vrouw. Dit kan volgens mij ook grotendeels bewezen worden door de leeftijden van deze kinderen.

Wat ook nog een opvallende gewoonte is, is dat de rendant; diegene die de boedel verdeelt, steeds een familielid is. Vaak een oudere broer, of in het geval van Pieter Ardaenekens de echtgenoot van de oudste zuster. Pieter Adaenekens had namelijk geen broer.

Bibliografie:

DE BO (L.L.) en Samyn (J.), Westvlaamsch idioticon, Gent, A. Siffer, 1892, 2 delen.

VERWIJS (E.) en VERDAM (J.), Middelnederlands woordenboek, s'Gravenhage, Martinus Nijhoff, 1916, 9 delen.